

stili prvo besedo. — Najbližnji sosed, ki se Bohanca nič ne boji in pravico govori. — Prihodnjič več!

Sv Barbara v Halozah. Ljubi „Štajerc“, bil sem zadnjikrat zopet na türnspicu. Saj mi ne bodeš tega zameril, ker veš, da se tam dol presneto daleč in mnogo vidi. Ravno smo se pripravljali na prihod nebeškega Odrešenika a glej jih klerikalce, kaj sem vse videl. Naš občinski predstojnik Korenjak, veleznani sovražnik „Štajerca“: sodnijski sluga in „veleposestnik“ Petrovič, šolski sluga Herzog, potem viničar Krajnc in kočar Jurgec so pokazali Sv. Barbari kaj znajo! Napravili so se za zamorce, in sicer tako, da so si namazali lice s sajami. Potem so šli, ker je najbrž bilo pri Korenjaku premalo piti, v gostilno gospoda Čeha. Šolski predstojnik gospod R., c. k. poštni uradnik, je prišel sjučajno tudi v to gostilno in si naročil četrto litra vina. Sodnijski sluga Petrovič je bil tako navdušen, da ga je takoj objel in ga s sajami namazal! Tako se pripravljajo klerikalci na sveti božič! O ti duša krščanska, špictüren se bode podrl, ako gre pri nas tako naprej! — Dragi mi „Štajerc“, pa to ni čudo, saj sem še nekaj družega ravno pred par dnevi videl. Farovška lepa Pepika je letela — letel pa je za njo naš oberklerikalec gospod župnik sam. — Bog ve ali ni o božiču pravih potic spekla, ali kaj? — Toda megla se je začela kaditi in nisem vsega videl, zebsti me je tudi začelo, zato pa sem zapustil türnspic. Z Bogom „Štajerc“. —

Tvoj Špictüren.

Iz Koroškega. Prej ko smo imeli deželne volitve na Koroškem so bili pri nas burni časi; tudi jaz sem hodil po več krajih dežele, ker sem se z živinsko kupčijo pečal. Pri tej priložnosti sem tudi razne cirkve obiskal in sem tam pridige poslušal. Pa žalibog večidelj se je pridigovalo od samih volitev, ne pa o božjih rečeh. Tako daleč smo že sedaj prišli, kako daleč pa še bomo? Naši duhovniki so posvetnjaki, njim ni mar za družega, njim je samo mar za to, da bi v politiki vse po njihovi volji izšlo. Pa še več, kmečke zadruge zidajo, posojilnice napravljajo, da bi dobili kmete in rokodelce v svojo oblast, potem pa, ko so se ti siromaki vdali v njihove roke, potem jih molzejo in strižejo, kakor krave in ovce. Tudi čez tebe dragi „Štajerc“ so rogovilili, in tudi jaz sem bil, da ti povem resnico po njihovih besedah čez tebe popolnoma razburjen! Ker pa prepovedani sad dobro diši, sem se tudi jaz naročil na „Štajerca“, češ saj hočem vedeti in videti, kaj je vse v njem pisano! In glej dragi „Štajerc“, ko sem dobil prvo tvojo letošnjo številko, precej sem se prepričal, kje je laž in kje resnica! Saj zares nisem v tebi našel ničesar napačnega, in vendar so kričali gospodje v črnih suknjah iz prižnic in iz spovednic, da je vsaka beseda v tvojih predalih neresnična! Zdaj pa že vem kje je laž, pri tebi dragi „Štajerc“ nikdar! Eden izmed teh klerikalnih rogoviležev je celo proti meni rekel, te le besede: „Slišal sem, da „Štajerca“ berete, taka hiša ni poštena, pri kateri se najde „Štajerc!“ Vprašam te, ti neumni rogovilež, ali je taka hiša bolj poštena, v kateri se najde „Mir“, ki je od prve do

zadnje vrste poln laži? Drugi je vpil — (bil je kaplanček), prej, ko bi jaz „Štajerca“ bral, prej bi si oči izdril in si roke odsekal! Zakaj pa tega ni storil? Par dni pozneje sem ga videl, da je sam „Štajerca“ nesel domov, katerega je potem prav temeljito prebiral. Pa ne bojmo se teh klerikalcev, ne vdajmo se njim, ne poslušamo njih v politiki, naj še se tako po opicansko vedejo. Slovenski kmetje, rokodelci in drugi možje, naročite „Štajerca“ in berite ga, pa dajte ga tudi Vašim sosedom in prijateljem, da se bode pri nas še bolj razširil! Koroški kmet.

Razne stvari.

Perutnina. Ptujski mestni urad je odločil, da dobi vsakdo, ki prinese perutnino, kaka že bodi, na ptujski glavni trg, in jo razpostavi na ogled kupovalcem pri velikem zvoniku, najemnino (štandgeld) zopet nazaj. To se je odločilo radi tega, da bi se trgovina s perutnino na ptujskem trgu povzdignila.

Svinjsko meso in slanina (špeh) in sicer obojno surovo, je doseglo na ptujskem sejmu prav lepo ceno. Prodaje se vsakokrat prav lahko. A čudno, glej opazilo se je, da pripeljajo na ta sejem meso in slanino (špeh) samo posestniki z desnega dravskega brega. Z levega brega, toraj iz celih Slovenskih goric pa nobeden ne. Kaj je temu vzrok? Povpraševali so se o tem tudi nekateri kmetje, takozvani špeharji, in ti so sami priznali, da grejo večkrat v slovenske gorice kupovat svinj. Te potem peljejo domov in jih tam zakoljejo, meso pa in slanino pripeljajo na ptujski trg. No, ako se tem izplača, zakaj pa potem se drugim ne bi? Zakaj ne koljejo kmetje v slovenskih goricah sami svojih svinj in ne pripeljejo sami mesa in slanine na prodaj. Kmetica proda doma svojo svinjo, ker jej kupec in pa še morda mešetar prigovarjata tako dolgo, da jo mora dati; a ta kmetica pa ne ve in nima pojma o tem, kako drage so naenkrat postale svinje, kako dobro se da oddati meso in slanina. Pa naj sama enkrat poskusi, naj skusi pripeljati meso in slanino na trg, pa bode videla, da bode dobila za rejeno svinjo morda dvakrat več, kakor pa, ako jo živo proda. Poskusiti je treba, pri enem poskusu se ne bode vse zgubilo!

Deželni zbor. „Fihpos“ piše: „Samo en dan je zboroval deželni zbor, a slovenski poslanci so že prvi dan pokazali, da hočejo za kmetstvo ljudstvo se potegovati.“ — Kaj pa so vendar pokazali? Za kaj pa so se vendar le potegovali? Kaj pa so dosegli, da so zaslužili toliko hvale od „Fihposa“? Sliši, slovenski kmet, tvoji poslanci imajo to velikansko zaslug, da so pri prvi seji deželnega zbora bili na vzoči! Za to jih hvali „Fihpos“, zato jih kuje med zvezde! Mi pa mislimo, da so s tem, da so se dne 29. p. m. vdeležili prve seje deželnega zbora, spolnili le svojo dolžnost in da za to ne zaslužijo nikake hvale. Ali misliš, „Fihpos“, da so se za to izvolili, da bi sedeli po stari navadi doma za pečjo? Dragi kmet, to je pesek v oči, ali jih vidiš klerikalce, sliših jih, kako kričijo? Samo ene seje v deželnem zboru so se

vdeležili „Fihposovi“ dohtarji in farji, in glej ga no, „Fihpos“ jim takoj zato napiše kot zahvalo veliki, dolgi članek, češ, glej, glej slovenski kmet, tvoji poslanci, katere si izvolil po „svoji“ volji, so zares pravi poslanci! Ena seja je bila in glej jih no, vsi so bili v deželni zbornici. Tudi cigan navadno hvali svojo kobilo, naj že bo taka ali taka. A mi pa mislimo, da se dobra stvar navadno hvali sama, in da za to ni potreba krika in vika. Toda o tem dovolj. V nesramnem tem članku napada tudi bivši prefekt, slavnoznani Korošec, ptujskega mestnega župana, gospoda Orniga in piše o njem, da je on kot „krušni“ oče „Štajerca ostal ta dan doma, ne da bi šel v deželno zbornico. Potem pa piše:

„Ornig bi tudi lahko katero zinil za blagor kmeta, lahko bi stavil kak za kmeta koristen predlog, a ostal je rajši doma, v „Štajercu“ pa da pisati „lju bi kmet!“ —

Prvič trdimo odločno, da gospod Ornig ni nikak „krušni“ oče „Štajerca“ in da on ne da ničesar v „Štajercu“ pisati, nadalje pa imenujemo ta članek velikansko klerikalno zavijanje. Res je, da gospod Ornig ta dan ni bil v deželni zbornici, a res je tudi, da je bila ravno tedaj njegova mati na smrt bolana, katera mu je tudi kratek čas pozneje umrla. Gospod Ornig ni kmečki deželni poslanec, temveč njega so volili za svojega zastopnika trgovski meščani. — Korošec, povej nam, kje pa so vendar le bili tvoji dohtarji in farji, več kakor cela tri leta? Ali so njim morda tudi umirale matere? „Fihpos“, kje pa so bili tvoji „kmečki“ poslanci, ko je gospod Ornig kot mestjanski poslanec stavil predlog za predlogom za — kmeta? Doma za pečjo so sedeli, prisilili so svoje volilce, da so se ti morali obrniti na gospoda Orniga, kot mestjanskega deželnega poslanca, da jim je pomagal. Morda ve kmečki sedajni poslanec Kočevar kaj o tem povedati! Le pravično ravnajte gospodje v dolgih črnih suknjah, ne zavijajte po klerikalnem geslu, sicer pa bodite prepričani, da je vaše počenjanje itak znano vsakemu poštenemu kmetu. — Sodi kmet sam, kdo zavija, kdo laže, naprednjaki, ali klerikalni hujskači!

Državni zbor. Zadnje dni se je igral na Dunaju zopet prav regimenten teater in sicer v državnem zboru, katerega pa bodejo seveda morali plačati s svojimi krvavimi žulji davkoplačevalci, toraj najbolj kmetje! Več kakor 52 ur so trpele seje, a — bile so popolnoma zastonj. Boljši del zbornice je hotel odpraviti premije, ki se tičejo sladkorja, in je hotel s tem državi najmanj 18 milijonov prihraniti, a preprečilo se je to zopet s samimi bedarijami, katere so povzročili Čehi, ki so stavili toliko nujnih predlogov, da državni zbor ni mogel drugega ničesar delati in se je moral pečati samo s temi nujnimi predlogami. A glej, pale so vse te nujne predloge v vodo, spoznale so se kot ničevne. Za ta teater, ki je trpel 52 ur, je bilo treba plačati sto tisoč kron, toraj 100 tisoč kron denarja, vzetega od davkoplačevalcev zastonj! Najboljše pa še je to, da mnogo poslancev niti v zbornici ni bilo. Tudi zastopniki

slovenskega kmeta niso bili navzoči, da, niti potrudili se niso, da bi pomagali drugim prisiliti zbornico k resnemu, toli potrebnemu delu! A denar pa so seveda vsi sprejeli. Plačati si je pustil vsaki, ne da bi bil kaj storil za ta krvavi žuljevi denar ubogih davkoplačevalcev. Miroslav Ploj, ti slavni kmečki zastopnik, „kje pa si ali bija? — Si plesa?“ Ali si zopet imel navadni posel, da bi „pomagal“ po tvoji veliki že priznani praksi — nemškimi sodnikom in sploh drugim beamtnerjem, in bi jih po nezaslužnem zakoval? Kaj pa ti župnik Žičkar, ali si morda dunajčanke med tem časom spovedal? Ubogi kmet! Ako ti ostaneš 2 ali 3 kroni dače (štibre) dolžan, potem mora zadnji rep iz tvojega hleva, še več, celo domačijo ti prodajo, ako ne moreš plačati dače, in ravno od te dače, (štibre) pa dobi vsaki tvoj zastopnik na Dunaju vsak dan deset goldinarjev, in teh deset goldinarjev dobi zastonj, ker še si niti ni potrudil iti v zbornico, temveč se je Bog ve kje po lepem Dunaju razveseljeval. Zapomnite si ta teater kmetje! Saj bodejo prišle zopet volitve! Pametni ljudje si potem gotovo ne bodejo zvolili političnih gledališčnih igralcev, temveč može, katerim je bolj za kmeta in njegove težnje, bolj za delo državne zbornice, kakor pa za — denar.

Skrbite za ptičice! Zima je huda, pomagajte ubogim ptičicam, dajte jim odpadke, povrnilo vam bodejo to stoterokrat, ko bode treba obirati gosenice.

Nečloveška mati. Mizarjeva žena Cecilija Majerhofer v Diperdorfu na Gornjem Avstrijskem je porodila dečka. Precej po porodu je zagrabila svojega otroka, in mu zapičila bodalo v srce, tako da je umrl. Potem je odrezala otroku glavo, roke in noge, katere je vrgla svinjam, ki so jih požrle. Truplo je našla sodna komisija na gnojišču. Prej ko se je omožila nečloveška mati, je imela znanje z nekim drugim možem in je sad tega znanja svojemu možu hotela prikriti.

Dober prostor za oženjenega rokodelca: krojača, kovača ali peka se takoj dobi v Hrastniku. Naslov (adres), na katerega je pisati, pove „Štajerc.“ Priložiti je znamka (marka) za odgovor.

Bakreni vitriol (galicija) se bode tudi za leto 1903 od štajerskega deželnega odbora nakupil in vinorejcem prodajal. Veljalo bode 100 kil samo 46 kron, toraj bode letos galica mnogo bolj po ceni za dobiti, kakor poprejšna leta.

Drage svinje. Malone vse avstrijske dežele so se odprle v zadnjem času za izvoz štajerskih svinj. Kar to pomeni se je pokazalo na zadnjem ptujskem svinjskem sejmu. Pripeljalo in prignalo se je na njega 285 svinj, a ne ena se ni gnala spet domov, ne da bi se ne bila prodala in sicer prodala za jako visoko ceno. Toraj kmetje pozor! Cena svinjam je poskočila, prodajajo se prav dobro. Kdor ima toraj svinje za prodati, le brž z njimi v sejem.

Kako je konja vračil. Neki živinozdravnik je dal svojemu pomočniku konjski prašek in cev ter mu je tako le naročil konja vračiti: „Ti moraš ta prašek vsipati v to cev. En konec cevi potisni konju

med zobe, potem pa hitro pihni prah konju v gola-nec!“ — Pomočnik odide, a kmalu zopet pride z cevjo nazaj, in se drži grozno grenko. „Kaj se je zgodilo?“ ga vpraša živinozdravnik. Pomočnik milo stoka, naposled vendar le izpregovori in reče: „Ta konjska mrha je prej pihnila, kakor jaz!“ —

Iz deželne zbornice. Kakor vsako leto, namerava deželni odbor tudi letos pomagati kmetom s tem, da jim da priložnost kupiti vsakovrstna deteljčna in druga semena za travnike. Mi opozarjamo na to stvar se tisoče oznanilo v današnjem listu.

Zunanje novice.

Rodbinsko življenje pri divjakih. Kafri (divjaki v Afriki) kupujejo svoje žene in vsak Kafer zamore imeti toliko žen, kolikor se mu zljubi. Ženo si kupi za kravo. Dahomejci plačajo svoje žene s steklenicami ruma. Tako Dahomejci kakor Kafri jako ljubijo svoje otroke. Fellah, egiptovski kmet, si tudi kupi ženo, a otroke, kadar je v stiski, ali odloži, ali proda, ali zamenja za blago in živino. Beduin si tudi mora kupiti svojo nevesto, toda nevesta ni siljena vsakogar vzeti. Kadar se Beduinu rodi fant, je vesel, učka ter vabi sorodnike k pojedini, a kadar se mu rodi dekle je žalosten, nikamor ne gre in se sramuje pred ljudmi. Pri Kirgizih stariši sami skrbijo za zakonski stan svojih otrok. Samojci imajo po dve ženi. V Avstraliji ima žena in hči jako težavno življenje. Sploh so žene pri divjih narodih sužnje. Edino Samojec je pravičen do žene, pomaga njej pri delu, celo pri kuhanju in jo trpinči le takrat, če je povzročila njegovo ljubosumnost. Takrat jo biča in muči, dokler sirota ne umerje.

Stirje hudiči so se prikazali sobnemu slikarju Rudolfu M. na Dunaju ter mu ponujali šest cekinov za brke. Končno so ga hoteli še v zrak vzdigniti. Tako je namreč mož prišel ves v strahu pripovedat na policijo v 18. dunajskem okraju. Policija je pri-skrbela mlademu možu varno zavetje pred hudiči v — deželni norišnici.

Najbolje plačan mož v državi je kuhar (koh) angleškega kralja Edvarda VII. Isti dobiva letno plačo 42 tisoč kron. Le admiral ima toliko plačo. Pa je tudi velik gospod ta poglavar kraljevih kuharjev (kohov). Ob 11. dopoldne se pripelje v kočiji na dvor. Tu sprejme kuharje, in sestavi jedilni list ter naroči vse potrebno nakupiti. Po obedu se zopet odpelje ter pride še le ob 6. zvečer nazaj, da uredi vse za glavno kosilo. Na to je zopet prost do poldne drugega dne, kajti zajuterk skuhajo brez njega.

Brata ustrelil. V Zamostu na Hrvaškem se je pripetil dne 4. tega meseca sledeči slučaj: Posestnik Peter Kovač je odšel z ženo k maši, doma je pustil tri mlajše otroke in staro deklo. Med tem časom so prišli cigani v hišo ter se niso dali odgnati, češ, da se morajo greti. Desetletni sin posestnikov se je bal, da hočejo cigani kaj pokrasti ter je šel po očetovo puško v drugo sobo. Cigani so med tem odšli, a ko je hotel mladi junak zopet vstaviti petelina, je puška

počila ter je strel zadel šestletnega brata Evgena, ki je takoj obležal mrtev.

„Sin božji“ na Dunajskem dvoru. Dne 10. tega meseca je prišel na dvor mlad mož ki je izjavil, uradniku, da mora s cesarjem govoriti zaradi neke zelo nujne državne zadeve. Predstavil se je: „Jaz sem sin božji, ter moram povedati cesarju zelo važne stvari o saški princezinje Luiziji. Pokazalo se je da je revež zblaznel ter so ga s težavo spravili v norišnico. Nesrečnež je 27letni trgovski agent Jakob Reis.

Gospodarske stvari.

Vino ki ima duh po plesnobi. Edino sredstvo vinu vzeti duh in okus po plesnobi, je namizno olje (Tafelöl), ki se ga 1 do 2 kilograma na hektoliter (100 litrov) prav dobro primeša vinu. Glavni pogoj je, da se vino prav dobro z oljem pomeša. Olje pride potem samo od sebe na vrh ter se lahko posname in je za vsako porabo še dobro. Če se vino ni preveč navzelo plesnobe, olje navadno pomaga.

Sod ki so bile v njem slive, katere so se porabile za žganje, se da zopet porabiti tudi za vino, če so slive v sodu ostale zdrave, t. j. da se niso na kakšen način pokvarile, na pr. skisale. Tak sod je tako dober in poraben za vino, kakor vsak drugi le skrbno ga je očistiti, ter pravilno hraniti do prihodnje porabe. Ker imajo pa slive vendar nekoliko rdeče barve, ostane le nevarnost, da nekoliko barve pride v belo vino, kar je včasih napačno. V tak sod naj toraj pride rdečo vino, ali je pa treba barvo skrbno iz soda izpraviti iz soda je lahko, mora se za dosti čistiti, potem pa dobro zažveplati.

Različni presodki o novem vinu. Splošno mnenje naših odjemalcev in tudi pridelovalcev samih je, da cepljene trte ne dajo tako dobrih, stanovitnih in tako močnih vin, kakor stare necepljene. To je deloma istina; toda posebna razlika je le redka in začasna. To se dogaja največ le tam, kjer imajo samo take vrste, ki dajejo sploh bolj šibka vina, n. pr. kraljevine, belina, španjoli, žametasta črnina, lipovščina, javor, glera i dr.; nikakor pa ne tam, kjer rase samo ali vsaj v večini rizling, beli burgundec, rulandec, traminec, silvanec, veltlinci, frankinja, portugalka, refošk črni burgundec, merlot i. t. d. Pa tudi pri onih, ki pridelujejo sedaj bolj šibka vina, bo sčasom kadar se vse trte nekoliko postarajo in privadijo tudi to vino drugačno, in bo celo vseskozi prejšnje vina prekošalo. Da so nova vina iz cepljenih trt nekoliko šibkejša, je v zvezi z večjo rodovitnostjo teh trt.

Nekaj o trsnih nesrečah in njih obrambah. Kakor prejšnja leta, so se v tem oziru tudi letošnje leto uporabljala razna sredstva za pokončevanje trtnih škodljivcev in drugih trtnih bolezni, toda priznati moramo, da se tudi tu ne da vse in povsod tako izvesti kakor se piše, priporoča in čita. Glavna zapreka v netočnem izvrševanju takih važnih del tiče gotovo v prvi vrsti v pomanjkanju delavskih moči,